

Aftale om kommunernes økonomi for 2023

---

8. juni 2022

---

1. Indledning

Det danske samfund er på kort tid gået fra en sundhedskrise til en alvorlig, sikkerhedspolitisk krise. Invasionen af Ukraine har stillet en række nye krav til samfundet, hvor kommunerne hurtigt har skullet finde løsninger på nye problemstillinger og tilpasse opgaveløsningen. Kriserne understreger kommunernes evne til at finde lokalt forankrede løsninger på både lokale og tværgående udfordringer til gavn for samfundet og den borgernære velfærd.

Som følge af den sikkerhedspolitiske krise har regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier indgået en aftale om et historisk løft af udgifterne til forsvaret. I de kommende år vil der derfor være begrænsede rammer. Det medfører svære prioriteringer.

I lyset af den ekstraordinære situation, hvor inflationen er den højeste i over 35 år, og hvor der er behov for at frigive kapacitet til den grønne omstilling, er det afgørende, at der gennemføres prioriteringer, så kommunerne bidrager til at aktiviteten dæmpes. Regeringen og KL er enige om, at det aftalte anlægsniveau skal ses i lyset af den særlige situation. Aftalen kommer oven på år med meget høje anlægsniveauer, hvor kommunerne har haft mulighed for at fremrykke investeringer.

Samtidig er arbejdsmarkedet under pres med lave ledighedstal og høj beskæftigelse. Der opleves således rekrutteringsudfordringer en række steder på det danske arbejdsmarked. Udfordringen vil i de næste år være et grundvilkår, herunder på de store velfærdsområder i kommuner og regioner. Udfordringerne skaber behov for at nytænke velfærden gennem innovation og frisættelse af kommunerne og skaber samtidig behov for, at alle tager ansvar for udfordringerne, så velfærdssamfundet fortsat kan videreudvikles.

Regeringen og KL er enige om, at årets økonomiaftale dækker den demografiske udvikling i kommunerne i takt med, at der kommer flere børn og ældre. Samtidig oplever kommunerne et udgiftspres på en række områder. Parterne er derfor enige om, at den enkelte kommunalbestyrelse inden for lovgivningens rammer har ansvaret for at prioritere opgaveløsningen og økonomien. Regeringen støtter op om kommunernes indsats.

2. Kommunernes økonomiske rammer

Det kommunale udgiftsloft er udgangspunktet for den kommunale serviceramme for 2023. Regeringen og KL er enige om at løfte dette udgangspunkt med 1,3 mia. kr. Den kommunale serviceramme udgør derved samlet set 287,4 mia. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT mv.

Aftalen bygger endvidere oven på de seneste finanslovsaftaler, hvor der er prioriteret løft af den kommunale økonomi.

I lyset af den ekstraordinære situation, hvor inflationen er den højeste i over 35 år, og hvor der er behov for at frigive kapacitet til den grønne omstilling, er det afgørende, at der gennemføres prioriteringer, så kommunerne bidrager til, at aktiviteten dæmpes. Regeringen og KL er derfor enige om, at rammen for kommunernes investeringer i 2023 udgør 18,5 mia. kr. Det aftalte niveau er afstemt med den økonomiske situation og bidrager til at frigøre kapacitet i bygge- og anlægssektoren, så udrulningen af fjernvarme understøttes. Regeringen og KL er hertil enige om, at det aftalte niveau understøtter den grønne omstilling og muligheden for at investere i de fysiske rammer for den borgernære velfærd. Heraf gives et tilskud på 1 mia. kr. i 2023 til grønne investeringer. Kommunernes likviditetsfinansiering udgør 1 mia. kr.

Regeringen og KL er enige om, at en væsentlig forudsætning for aftalesystemet er, at kommunerne lever op til de aftalte rammer både i budgetterne og regnskaberne. Aftalesystemet giver mulighed for den nødvendige koordinering af den offentlige økonomi samtidig med, at det kommunale selvstyre bevares og respekteres. Samtidig er aftalesystemet omdrejningspunktet, når stat, kommuner og regioner i fællesskab skal løse store samfundsudfordringer. Senest eksemplificeret ved samarbejdet om håndteringen af corona samt samarbejdet om håndteringen af fordrevne fra Ukraine.

Regeringen og KL er derfor enige om, at et troværdigt aftalesystem er en forudsætning for at parterne i fællesskab sikrer en sund offentlig økonomi og en fortsat lokalt forankret udvikling i de kommende års velfærd.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven er der fastsat et loft over de kommunale investeringer i 2023. Dermed er 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter holder sig inden for den aftalte anlægsramme under hensyntagen til det samlede budgetterede niveau for service- og anlægsudgifter. Samtidig er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i budgetterne for serviceudgifterne i 2023.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne i den aktuelle økonomiske situation kan anvende en andel af deres likvide midler til at nedbringe kommunernes samlede gæld.

Regeringen og KL er enige om, at særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner forhøjes med 250 mio. kr. i 2023 med henblik på at imødegå udfordringer i de mest vanskeligt stillede kommuner.

Tabel 1
Balance for kommunerne i 2023

Mia. kr., 2023-pl	Aftale
Serviceudgifter, netto	287,4
Aktivtetsbaseret medfinansiering	24,2
Overførsler	93,2
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	18,5
Øvrige udgifter	0,8
Udgifter i alt	424,1
Skatteindtægter	-332,9
Bloktilskud mv.	-89,3
<i>Heraf betinget bloktilskud</i>	-4,0
Øvrige indtægter	-7,0
Indtægter i alt	-429,2

Omstilling og prioriteringer i den kommunale økonomi

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne fortsat kan omstille opgaveløsningen på de store velfærdsområder, hvor der blandt andet tænkes i nye strukturer og samarbejdsformer, omlægning til digitale løsninger og effektiv drift.

I lyset af det begrænsede prioriteringsrum er parterne enige om, at kommunerne i 2023 kan anvende frigjorte midler til at modvirke det udgiftspres, som kommunerne oplever på en række områder. Regeringen og KL er enige om ifm. ØA24 at fortsætte samarbejdet om velfærdsprioriteringen.

Med *Aftaler om kommunernes økonomi for 2021 og 2022* har regeringen og KL aftalt, at kommunernes anvendelse af eksterne konsulenter skal nedbringes med 1,25 mia. kr. årligt i 2025, heraf 0,5 mia. kr. i 2021, 0,8 mia. kr. i 2022, 0,95 mia. kr. i 2023, 1,1 mia. kr. i 2024 og 1,25 mia. kr. i 2025.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne fortsat skal have fokus på at reducere forbruget af eksterne konsulenter. Parterne er på den baggrund enige om, at kommunernes anvendelse af eksterne konsulenter skal nedbringes med yderligere 75 mio. kr. i 2023, 200 mio. kr. i 2024 og 350 mio. kr. i 2025, således at kommunerne i alt nedbringer konsulentforbruget med 1,6 mia. kr. i 2025.

Boks 1

Øvrige økonomiske forudsætninger

Overførselsudgifter

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter, herunder udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv., vil udgøre 93,2 mia. kr. i 2023.

Midtvejsregulering

Regeringen og KL er endvidere enige om, at der foretages en midtvejsregulering vedrørende 2022 på -4,2 mia. kr. som følge af ændrede skøn for overførsler samt pris- og lønudvikling.

Skattefastsættelse

Der er med *Aftale om reform af det kommunale tilskuds- og udligningsystem af d. 5. maj 2020* enighed om at understøtte, at kommunernes indkomstskat under ét ikke stiger som følge af udligningsreformen. I forlængelse heraf øges rammen til nedsættelser af udskrivningsprocenten med op til 26 mio. kr. for at understøtte en neutralisering af en evt. samlet skattestigning, som kan tilskrives en overudligningsvirkning ved skatteforhøjelser til indfasningen af tab i udligningsreformen i 2023. Tilskud fordeles efter vilkår fastsat med udligningsreformen.

Regeringen og KL er enige om at understøtte skattefleksibilitet i kommunerne inden for en samlet uændret kommunal skat. På den baggrund etableres en ramme til nedsættelser af indkomstskatten og dækningsafgiften med tilskud i 2023 på op til 150 mio. kr. samt en tilsvarende ramme til forhøjelser af indkomstskatten i 2023. Tilskudsprocenten kan højst udgøre 75 pct. af provenutabet i 2023, 50 pct. i 2024 og 2025 og 25 pct. i 2026.

Med henblik på at understøtte en samlet uændret skat skal kommunerne inden budgetlægningen ansøge Indenrigs- og Boligministeriet om adgang til at få andel i tilskuddet til skatnedsættelse samt rammen til skatteforhøjelse. På den baggrund fastsættes rammerne til nedsættelser og forhøjelser med henblik på at understøtte en samlet uændret skat. Skatterammerne for 2023 fordeles en gang for alle af Indenrigs- og Boligministeriet.

Pris- og lønudvikling

Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen (PL) for kommunerne fra 2022-2023 for de samlede udgifter inkl. overførsler på 2,4 pct. PL-skønnet for serviceudgifter (ekskl. overførsler) er 2,6 pct. fra 2022-2023, og PL-skønnet for anlægsudgifter er 1,7 pct. fra 2022-2023.

Bidrag til regionerne

Udgangspunktet for kommunernes grundbidrag på udviklingsområdet for 2022 var 115 kr. pr. indbygger. For 2023 vil pris- og lønreguleringen indebære, at udgangspunktet for bidragsfastsættelsen vil være et grundbidrag på 118 kr. pr. indbygger på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2022-2023 på 2,4 pct. inkl. medicin.

Kommunal medfinansiering (KMF)

Parterne er enige om, at regeringen igangsætter et analysearbejde i efteråret 2022, der skal opstille mulige modeller for ændring i den fremadrettede ordning med henblik på at forberede en løsning mhp. ikrafttræden fra 2024. Modellerne skal have fokus på at understøtte øget kvalitet, sammenhæng og nærhed på sundhedsområdet. Regeringen har tilkendegivet, at den løbende afregning af den kommunale medfinansiering (KMF) fastfryses i 2023 svarende til afregningsniveauet i 2022, og at der i forbindelse med efterreguleringen af KMF for 2021 inddrages et hensyn til, at kommuner med en høj budgettering af medfinansieringen ikke taber uforholdsmæssigt på ordningen.

MaaS

Som led i DUT-afale ifm. etablering af en digital MaaS-app i regi af Rejsekort & Rejseplan A/S kan der i perioden 2023-2031 inden for en ramme på 550 mio. kr. efter ansøgning meddeles dispensation til, at de regionale trafikskaber kan optage lån til at finansiere likviditetsbehovet, der følger af udvikling, implementering og dobbeltdrift uden samtidig deponeringsforpligtelse hos de deltagende kommunale og regionale ejere bag trafikskaberne.

Indsatsen mod COVID-19 i 2022

Coronakrisen har stillet store krav til det danske samfund. Det gælder ikke mindst i kommunerne, som har påtaget sig et stort ansvar. Kommunerne er dermed en vigtig årsag til, at samfundet i dag er ude af krisen. Regeringen har tilkendegivet, at kommunernes nettomerudgifter til håndtering af COVID-19 ikke skal fortrænge den borgernære velfærd. Regeringen og KL har på den baggrund aftalt kompensation for kommunernes opgjorte nettomerudgifter til håndtering af COVID-19 for i alt 2,3 mia. kr. i 2020 og 2021.

Regeringen har tilkendegivet, at man også for 2022 er indstillet på at sikre de nødvendige ressourcer til at finansiere COVID-19-indsatsen i kommunerne. Der er på den baggrund enighed mellem regeringen og KL om, at kommunerne kompenseres for i alt 0,7 mia. kr. i 2022, som vedrører følgende udgifter:

- Der gives en kompensation på 0,6 mia. kr. i 2022 for nettomerudgifter til rengøring i kommunale og private velfærdstilbud, testkapacitet, isolationsfaciliteter og opsporing, herunder bl.a. på ældreområdet.
- Aarhus Kommune har på vegne af kommunerne koordineret indkøb og lagerdrift af værnemidlerne i organisationen KVik for i alt 0,1 mia. kr.

Kompensationen udmøntes som udgangspunkt over bloktilskuddet efter indbyggertal. Der vil i udmøntningen blive taget hensyn til den særskilte model for koordination i forbindelse med køb af værnemidler.

Regeringen og KL er enige om, at den aftalte kompensation i 2022 dækker både offentlige og private velfærdstilbud. Parterne er fortsat enige om væsentligheden af, at kommunale og private tilbud behandles ens, og at rammerne understøtter dette. KL prioriterer vejledningsindsatsen for kompensationen højt.

Parterne er enige om, at der skal etableres en model for indkøb og lagerstyring af værnemidler, der sikrer en fortsat sikker og omkostningseffektiv forsyning af værnemidler til regioner og kommuner i en fremtidig krise, med sigte på implementering fra 2023. Regeringen er indstillet på frem mod etablering af ny model at dække merudgifter i organisationen KVik.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at der i 2022 udbetales kompensation til de regionale trafikselskaber for merudgifter og mindreindtægter, som direkte følger af COVID-19 restriktioner inklusive en overgangsperiode i februar 2022. Parterne er således enige om, at der med aftalen udbetales kompensation svarende til 0,2 mia. kr. Regeringen, KL og Danske Regioner er endvidere enige om at drøfte håndtering af de regionale trafikselskaber for 2022 i september 2022, når der er større klarhed om selskabernes situation i lyset af udfasningen af COVID-19-restriktioner.

3. Fordrevne fra Ukraine

Kommunerne løfter en ekstraordinær indsats i forhold til at modtage og håndtere fordrevne fra Ukraine. Den særlige situation stiller store krav til en hurtig omstilling og tilpasning af opgaveløsningen i den kommunale sektor, herunder bl.a. i forhold til indkvartering mv. Regeringen og KL var derfor med *Aftale om modtagelse af fordrevne fra Ukraine af 11. marts 2022* enige om at håndtere økonomien for 2022 i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2023. Regeringen har i forlængelse heraf tilkendegivet, at den er indstillet på at sikre, at kommunerne under ét får dækket nettomerudgifter, der vedrører fordrevne fra Ukraine.

For at give kommunerne mulighed for at løse den ekstraordinære opgave, de har fået med modtagelse af fordrevne fra Ukraine, har regeringen og et flertal af Folketingets partier aftalt fleksibilitetsmuligheder på en række forskellige områder.

Parterne er i lyset af den usikre situation enige om at følge udviklingen tæt og drøfte behov for yderligere tiltag, hvis det bliver aktuelt, herunder også i forhold til betydningen for velfærdsudgifter i kommunerne i 2023.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke et fyldestgørende overblik over nettomerudgifter i forbindelse med kommunernes modtagelse og håndtering af fordrevne fra Ukraine. Det skyldes bl.a. usikkerheden om det videre forløb af krigen i Ukraine. Regeringen og KL er enige om at følge udviklingen tæt. I lyset af usikkerheden er parterne enige om senere på året at følge op på økonomien i 2022, når der er større klarhed over situationen, herunder kommunernes nettomerudgifter for 2023. Der er på den baggrund enighed mellem regeringen og KL om, at kommunerne kompenseres for nettomerudgifter for 164 mio. kr. i 2022. Hertil kommer 50 mio. kr. i 2022 til overgangsordningen med indkvartering og forplejning af fordrevne fra Ukraine.

Kompensationen udmøntes over bloktilskuddet efter indbyggertal.

Regeringen og KL er enige om at målrette finansiering til kommunerne med henblik på at understøtte økonomien i de kommuner, der modtager særligt mange fordrevne fra Ukraine. Udmøntningen vil ske gennem etableringen af et ekstraordinært særtilskud på 235,5 mio. kr. i 2022. Særtilskuddet fordeles til kommunerne på baggrund af fordelingen af visiterede til kommunerne pr. 19. maj 2022.

4. Frihed og nærhed

Velfærdssamfundet står over for en række udfordringer, som kræver nye løsninger, herunder ift. arbejdskrafts- og rekrutteringsudfordringerne på de store velfærdsområder. Der er derfor stort behov for at nytænke den måde, vi styrer og leder den offentlige sektor med henblik på at skabe en mere ubureaukratisk og fleksibel offentlig sektor, som skaber størst mulig kvalitet for borgerne med de ressourcer, der er til rådighed. For at understøtte dette skal der skabes en større frihed i opgaveløsningen.

Det er regeringens ambition, at alle landets kommuner sættes fri på dagtilbuds-, folkeskole- eller ældreområdet. Med velfærdsaftalerne sikres større frihed til at tilrettelægge velfærden i kommunerne på baggrund af bred inddragelse og dialog med borgere og medarbejdere. Regeringen og KL er enige om, at velfærdsaftalerne giver mulighed for at gentænke hele styringskæden ud til den enkelte institution, og kommunerne skal i den forbindelse tage egne regler, strategier og praksisser op til en grundlæggende kritisk overvejelse i dialog med de centrale ledere og medarbejdere. Det overordnede ansvar for kvaliteten af den leverede service er dog stadig kommunalbestyrelsens, ligesom det er et politisk ansvar at sikre, at også de sårbare og udsatte borgeres interesser tilgodeses, samt at borgerne oplever en sammenhængende offentlig sektor.

Målet er at skabe bedre velfærd for borgerne og få mest muligt ud af de tilgængelige ressourcer. Det skal bl.a. ske ved at styrke arbejdsglæden og frigøre tid til kerneopgaven hos ledere og medarbejdere.

Regeringen og KL er på den baggrund enige om at indgå et forpligtende samarbejde om at sætte en ny retning for udviklingen af den offentlige sektor kendetegnet ved større faglig frihed, nærhed og god kvalitet for borgerne.

Velfærdsaftaler

Med udbredelsen af velfærdsaftalerne sættes en ny og ambitiøs retning for udviklingen af den borgernære velfærd med udgangspunkt i større lokal frihed og plads til medarbejdernes faglighed. Regeringen og KL er enige om, at der foruden udbredelsen af velfærdsaftalerne på dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet også etableres velfærdsaftaler på beskæftigelsesområdet, som er kendetegnet ved omfangsrig regulering og komplekse procesregler. Regeringen vil søge Folketingets opbakning hertil.

Parterne noterer sig, at en stor omlægning af opgaveløsningen vil tage tid. Parterne er derfor enige om, at nedenstående organisering skal understøtte, at fokus på og opbakningen til velfærdsaftalerne fastholdes. Regeringen tilkendegiver i den forbindelse, at man vil arbejde for stabile rammer om frisættelsen, samt at eventuelle nye reformtiltag på de frisatte områder inddrager relevante erfaringer i de frisatte kommuner.

Kommunerne forpligter sig samtidig til at fjerne mest mulig unødigt kommunal regulering på områderne.

Den frigjorte tid ved frisættelsen skal give medarbejderne tid og nærvær sammen med borgerne, ligesom det er målet, at den faglige frihed skal veksle sig til højere motivation og arbejdsglæde. Det er en fælles ambition, at velfærdsaftalerne skal bidrage til at imødekomme arbejdskrafts- og rekrutteringsudfordringer på de store velfærdsområder.

Parterne er enige om løbende at følge udviklingen i kommunerne. Erfaringerne skal give inspiration til indretningen af fremtidens velfærdssamfund på de omfattede velfærdsområder.

Fordeling af kommuner på velfærdsområderne

Det er en omfattende forandringsproces at gennemgå og nytænke et helt velfærdsområde. Det kræver energi og engagement blandt ledere og medarbejdere, og det forudsætter god ledelse lokalt at blive sat fri.

Regeringen og KL er enige om at samarbejde om fordelingen af kommunerne. Det er ambitionen, at kommunernes ønske ift. at blive frisat på enten dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet i videst muligt omfang kan imødekommes samtidig med, at nogenlunde lige mange kommuner frisættes på hvert af de tre velfærdsområder, mens der indgås velfærdsaftaler med fire kommuner på beskæftigelsesområdet. Derudover skal der i videst mulig omfang være en spredning i forhold til geografi, kommunestørrelse og socioøkonomiske forhold på hvert af de tre velfærdsområder. KL vil på baggrund af kommunernes ønsker lave et oplæg til fordeling af kommuner på de tre velfærdsområder.

Organisering af samarbejdet

Regeringen og KL er enige om, at den markante frisættelse af landets kommuner forudsætter tæt koordination og samarbejde mellem parterne. Regeringen og KL er derfor enige om halvårligt at gøre status på kommunernes arbejde med frisættelsen. KL vil til brug herfor indsamle relevante erfaringer fra de frisatte kommuner.

Derudover er regeringen og KL enige om løbende at drøfte konkrete temaer og initiativer på de enkelte velfærdsområder med relevante faglige parter på områderne.

Parterne er derudover enige om at nedsætte et fællessekretariat, som ud over KL består af repræsentanter fra relevante ministerier. Sekretariatet skal bl.a. følge og understøtte kommunernes implementering af velfærdsaftalerne, opsamle og formidle erfaringer fra de frisatte kommuner samt understøtte erfaringsudveksling og videndeling mellem de frisatte kommuner fx gennem etablering af netværk for de deltagende kommuner.

Parterne er endvidere enige om, at udbredelsen af velfærdsaftalerne til landets kommuner forudsætter implementeringsunderstøttelse. KL vil derfor efter behov understøtte kommunernes implementering af velfærdsaftalerne lokalt eksempelvis med udgående faglig sparring samt praksisnære opkvalificeringsforløb mv.

5. Det specialiserede socialområde

Kommunernes udgifter til det specialiserede socialområde udgør mere end 50 mia. kr. årligt, og udgifterne til området er de seneste år steget markant. Kommunerne har de seneste 4 år prioriteret at løfte området med mere end 4 mia. kr. i budgetlægningen.

Regeringen anerkender, at kommunerne oplever et udgiftspres på det specialiserede socialområde. Det begrænsede råderum i dansk økonomi medfører et øget behov for økonomiske prioriteringer. De økonomiske rammer nødvendiggør øget fokus på at styre den faglige og økonomiske udvikling.

Ekspertudvalg på socialområdet

Regeringen og KL har i forlængelse af *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* nedsat et ekspertudvalg på socialområdet, der skal give anbefalinger til, hvordan der fremadrettet kan sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på området. Regeringen og KL er enige om, at ekspertudvalgets anbefalinger skal udgøre et vigtigt bidrag i de videre drøftelser om udviklingen af det specialiserede socialområde i kommunerne. Ekspertudvalget skal bl.a. bidrage med viden om, hvad der driver udviklingen i udgifterne og borgernes indsatser, herunder på botilbuddene.

Anbefalingerne skal understøtte, at den fortsatte udvikling på området sker inden for den afsatte ramme på en måde, hvor der sikres bedst muligt anvendelse af de 50 mia. kr., kommunerne årligt bruger på området, til gavn for borgerne.

Ekspertudvalget vil bl.a. belyse, hvilke redskaber der kan understøtte kommunernes prioritering og indsatsernes effekt for borgerne. Det indebærer viden om, hvilke indsatser der virker, samt hvad der driver udgiftsudviklingen i kommunerne. Det skal bidrage til at sikre, at kommunalbestyrelsen har det bedst mulige vidensgrundlag for at styre den faglige og økonomiske udvikling af området. Der samles i forbindelse med opfølgningen på udvalgets anbefalinger op på, om ekspertudvalgets anbefalinger giver anledning til at igangsætte nye tiltag på området.

Regeringen og KL er enige om at drøfte ekspertudvalgets anbefalinger løbende, herunder frem mod og i forbindelse med ØA24. Parterne er endvidere enige om at drøfte, om ekspertudvalgets anbefalinger giver anledning til at igangsætte nye tiltag på området. Der samles første gang op i slutningen af 2022, når den første del af ekspertudvalgets arbejde afrapporteres vedr. ekspertudvalgets afdækning af udgiftsudviklingen på socialområdet.

Helhedsorienteret indsats

Regeringen har d. 7. juni 2022 indgået en ambitiøs aftale om en helhedsorienteret indsats, som skal understøtte kommunernes indsats for et styrket samarbejdet på tværs i kommunerne og skabe bedre rammer for borgere med komplekse og sammensatte behov. Aftalen har til formål, at flere bliver i stand til at mestre eget liv og komme i beskæftigelse. Regeringen og KL er enige om at arbejde tæt sammen om en succesfuld implementering af den nye lov og løbende følge erfaringerne i landets kommuner.

6. Arbejdskrafts- og rekrutteringsudfordringer

Der opleves aktuelt rekrutteringsudfordringer bredt på det danske arbejdsmarked. Udfordringen vil i de næste år være et grundvilkår på såvel det private som det offentlige arbejdsmarked, herunder på de store velfærdsområder i kommuner og regioner. Kommunerne oplever

særligt udfordringer med at rekruttere nye medarbejdere til ældreplejen og sundhedsområdet. Ca. 40 pct. af alle forsøg på at rekruttere social- og sundhedsmedarbejdere og sygeplejesker ender med, at stillingen ikke besættes, eller at stillingen besættes med en medarbejder, der ikke har de efterspurgte kvalifikationer.

Samtidig er der også på længere sigt en udfordring i forhold til at sikre tilstrækkelig arbejdskraft på ældreområdet. Udfordringen er blandt andet et resultat af, at efterspørgslen på den hjælp, som leveres i ældreplejen, forventes at stige i takt med, at der kommer flere ældre i de kommende år. Det skal desuden ses i sammenhæng med, at relativt store årgange når folkepensionsalderen de kommende år, hvorfor udviklingen i arbejdsstyrken forventes at afdæmpes, herunder SOSU-uddannede på arbejdsmarkedet.

Regeringen og KL er enige om, at det er et fælles ansvar at finde løsninger på udfordringerne. Medarbejderne udgør råstoffet for Danmarks velfærd og er afgørende for, at vi også i fremtidige år kan levere en velfærd af høj kvalitet.

Derfor er det afgørende, at regeringen og KL i fællesskab finder nye veje til at håndtere arbejdskrafts- og rekrutteringsudfordringerne på de store velfærdsområder. Udfordringerne er sammensatte, og der er flere veje til at løse dem. Det kan for eksempel være ved at arbejde systematisk med at tiltrække flere medarbejdere, eller at flere medarbejdere ansættes på fuldtid. En anden vej kan være at frigøre tid, som i stedet kan prioriteres til kerneopgaven, så der skabes mere kvalitet og nærhed i opgaveløsningen. Samtidig kan brugen af velfærdsteknologiske løsninger øges, så der kan leveres mere velfærd af den eksisterende arbejdsstyrke.

Flere kommuner har gode erfaringer med at tiltrække flere til SOSU-faget. Det er erfaringer, som regeringen og KL er enige om at tage udgangspunkt i.

Regeringen og KL vil i efteråret 2022 drøfte udfordringer og konkrete løsningsspor i forhold til at håndtere såvel de aktuelle som de fremadrettede rekrutteringsudfordringer.

Vikaranalyse

Regeringen, KL og Danske Regioner vil igangsætte et fælles analysearbejde, som skal undersøge, hvordan kommuner og regioner i dag anvender vikarer på de store velfærdsområder. Formålet er at analysere omfanget af forbruget af vikarer, hvad der driver brugen af vikarer, konsekvenser for ressourceforbrug og kvalitet samt mulige alternativer.

Analysen vil skulle afrapporteres senest februar 2023, mens første delrapportering skal afsluttes i august 2022. Parterne er enige om, med afsæt i analysen, at drøfte, hvordan rammerne for, og brugen af, vikarer på de store kommunale og regionale velfærdsområder kan indrettes mest hensigtsmæssigt.

7. Grøn omstilling

Danmark og Europa står i den alvorligste sikkerhedspolitiske krise siden den kolde krig, og det er regeringens ambition, at Danmark skal være uafhængige af russisk gas og øge farten i den grønne omstilling. Det kræver en markant omstilling af det danske samfund.

Omstillingen forudsætter bl.a., at det skal være så enkelt som muligt for den enkelte husejer at planlægge at skifte væk fra gasfyret. For at fremskynde udrulningen af fjernvarmen er regeringen og KL i dialog om en række initiativer, herunder økonomi i relation hertil:

- En kommunal planlægningsindsats i 2022 for omlægning til grøn varme i de områder, der i dag er gasforsynede
- Alle husejere med gas- eller oliefyret inden udgangen af 2022 får klar besked om udrulning af fjernvarme, herunder om de forventes at kunne få fjernvarme, eller om de i stedet skal overveje at udskifte til en individuel løsning som fx varmepumpe.
- Etablere lokale koordinationsfora i gasforsynede kommuner mhp. at styrke koordinationen mellem kommune, fjernvarmeselskab, eldistributionsselskab, Evida m.fl.

Det er regeringens ambition, at udrulning af fjernvarme er afsluttet i 2028.

Derudover er regeringen i dialog med Folketingets partier om yderligere initiativer på udfasning af russisk gas. Regeringens ambition er, at det skal være simplere at udrulle fjernvarme, hvorfor godkendelsesprocessen for udrulning af fjernvarme foreslås simplificeret samt understøttet af Energistyrelsen.

Udfasning af olie- og gasfyret i kommunale bygninger

Olie- og gasfyret er en markant mere forurenende opvarmingsform end fjernvarme og varmepumper, og en udfasning af olie- og gasfyret i offentlige bygninger vil skabe markante CO₂-besparelser.

Regeringen og KL er enige om, at der er behov for en markant grøn omstilling i de kommende år, hvilket kræver udfasning af den fossile opvarmning fra olie og gasfyret i offentlige bygninger. KL vil derfor, ligesom staten, i foråret 2023 fremlægge en plan for udfasningen af olie- og gasfyret.

Vedvarende energi

Danmark skal være uafhængige af russisk gas og være nettoeksportør af grøn energi i 2030. Udbygning med solcelleparker og landvindmøller kan levere billig grøn strøm allerede på relativt kort sigt, så Danmark kan drives af grøn strøm. Regeringen har som ambition at fire-doble den samlede produktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Udbygning af grøn strøm ud over Danmarks behov skal opføres støttefrit.

For at få mere fart på udbygningen er der brug for at fjerne barrierer og sikre, at de nødvendige arealer er til rådighed. Udbygningen af vedvarende energi skal tilsvarende spille en større rolle i den fysiske planlægning, end den gør i dag. Regeringen vil genbesøge forvaltningen af miljøregulering fra EU mhp. at klima og natur kan gå bedre hånd i hånd. Regeringen vil præsentere et katalog med konkrete initiativer, der skal understøtte en ambitiøs udbygning af solcelleanlæg og landvindmøller. Kataloget udarbejdes på baggrund af dialog med kommunerne og branchen. Parterne er enige om, at katalogets initiativer skal fjerne barrierer og bidrage til, at udbygningen med vedvarende energi i højere grad baseres på lokal inddragelse.

Fælles indsats for energirenoveringer

Med *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* blev regeringen og KL enige om at skabe overblik over potentialet for energirenovering i den kommunale bygningsmasse. Energistyrelsen har i 2022 udarbejdet en analyse, der viser, at der er et stort potentiale for energirenoveringer i den kommunale bygningsmasse.

Staten er i dag omfattet af et krav om energibesparelser fra 2021-2030, som svarer til en årlig energirenoveringsrate på 3 pct. af de omfattede statslige bygninger. På baggrund af analysen, der viser store renoveringspotentialer, er regeringen og KL enige om, fortsat at arbejde henimod, at kommunerne følger en tilsvarende målsætning. Det vil være op til den enkelte kommune at beslutte, hvordan der arbejdes med målsætningen lokalt, og det er frivilligt for den enkelte kommune at nå målet.

Grønne offentlige indkøb

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at fortsætte samarbejdet om den grønne omstilling af det offentlige indkøb. Parterne er enige om, at der bl.a. kan fokuseres på samarbejdet om grønne krav til leverandører, kompetenceudvikling af indkøbere og indkøbsanalyser. Samtidig er parterne enige om at videreudvikle metoden til beregning af klimaaftryk fra det offentlige indkøb.

Der er i kommunerne fokus på at efterspørge miljømærkede produkter, ligesom kommunerne arbejder for at anvende totalomkostningsbetragtninger, når de udbyder opgaver. Parterne er enige om fortsat at sikre videndeling og dialog om, hvor der med fordel kan stilles krav om miljømærker og udvikles yderligere TCO-værktøjer.

Verdensmål

Regeringen og KL er enige om at arbejde aktivt for FN's 17 verdensmål. Danmark er godt på vej, men parterne er enige om, at der skal ske mere. Langt de fleste kommuner arbejder aktivt med verdensmålene, fx i relation til lokalsamfundet og Leave-no-one-behind dagsordenen. Regeringen og KL opfordrer alle kommuner til at tage verdensmålene til sig og arbejde aktivt hermed.

Regeringen har i 2021 offentliggjort en handlingsplan for arbejdet med verdensmålene. Handlingsplanen er blevet til med bred interessentinddragelse, og kommuner, civilsamfund, erhvervsorganisationer m.fl. har bidraget til arbejdet. Regeringen vil i 2022 præsentere en fremdriftsrapport, der gør status på arbejdet med verdensmålene.

8. Børn og unge

Børn og unges trivsel og læring udgør en grundsten i det danske velfærdssamfund. Det er derfor afgørende, at samfundet understøtter, at børn og unge i hele landet oplever dagtilbud, folkeskoler og ungeindsatser, der er sammenhængende og af høj kvalitet, og som udgør inkluderende fællesskaber med øje for den enkelte.

Regeringen og KL er enige om, at Sammen om skolen og lignende samarbejder mellem parterne er et godt udgangspunkt for udviklingen af området, samt at give parterne aktiv deltagelse og ansvar.

Generelt løft af folkeskolen

Med *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* er det aftalt at følge op på anvendelsen af midlerne til et generelt løft til folkeskolen i regi af de årlige økonomiaftaler. Regeringen og KL er enige om, at midlerne skal anvendes til ansættelse af flere lærere, og at der følges op på anvendelsen af midlerne første gang i ØA24, når der foreligger data for udviklingen i antallet af lærerstillinger og elevtallet i folkeskolen for skoleåret 2021/2022.

Stærke inkluderende børnefællesskaber

Regeringen og KL er i forlængelse af *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* enige om, at parterne som opfølgning på evalueringen af inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk bistand i regi af Sammen om Skolen skal drøfte understøttende veje til undervisning af elever med særlige behov med udgangspunkt i stærke børnefællesskaber.

Derudover er regeringen og KL enige om at igangsætte en afdækning af, hvordan de almene pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbud kan skabe deltagelsesmuligheder for alle børn og dermed forebygge segregering i dagtilbud såvel som skole.

Kvalitet i dagtilbud

Regeringen og KL noterer sig, at der med *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* er igangsat et forarbejde med parterne på dagtilbudsområdet om en kvalitetsundersøgelse af danske dagtilbud. På baggrund heraf forventer regeringen og KL, at der igangsættes en kvalitetsundersøgelse i 2022. Med udgangspunkt i kvalitetsundersøgelsen er regeringen og KL enige om at følge og understøtte udviklingen af kvalitet på dagtilbudsområdet.

Som opfølgning på aftalen om minimumsnormeringer af 5. december 2020 er regeringen og KL enige om at følge udviklingen i normeringer og udviklingen i andelen af pædagoger og andelen af pædagogiske assistenter frem mod 2024, hvor lovkravet om minimumsnormeringer træder i kraft. Der følges op på udviklingen første gang i 2. halvår 2022.

Elevsammensætning i folkeskolen

Regeringen og KL er enige om, at en blandet elevsammensætning kan bidrage positivt til både integrationen og sammenhængskraften bredt set. Parterne har derfor en fælles målsætning om, at folkeskolerne i videst mulige omfang skal have en elevsammensætning, der afspejler befolknings sammensætningen i det omkringliggende samfund. Derfor vil kommunerne på baggrund af hidtidige erfaringer fortsætte arbejdet for at nedbringe antallet af skoler, hvor elevsammensætningen afviger væsentligt fra det omkringliggende samfund. Parterne vil drøfte behovet for mere fleksible regler for at indfri målsætningen om elevsammensætning. Parterne vil desuden gøre status på arbejdet frem mod ØA24.

Unge

Knapt hver femte unge har hverken en ungdomsuddannelse eller er i beskæftigelse, når de fylder 25 år. Kommunerne har en afgørende rolle for at sikre, at de unge uden uddannelse og job kommer godt videre og rustes til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller til at opnå varigt fodfæste på arbejdsmarkedet, herunder i forhold til samarbejdet om FGU.

Regeringen har bedt Reformkommissionen komme med anbefalinger til, hvordan man lykkes med at få flere unge i uddannelse og beskæftigelse. Regeringen og KL er enige om at drøfte rammene for kommunernes ungeindsats, herunder på baggrund af Reformkommissionens anbefalinger på ungeområdet.

9. Ældre

Regeringen har et ambitiøst ønske om at skabe nye rammer for ældreområdet og bl.a. via en ny ældrelov skabe fundamentet for videreudviklingen af ældreplejen. Fremtidens ældrepleje skal bl.a. i højere grad understøtte de ældres selvbestemmelse, selvhjulpenhed, tidligere indsatser, frisætning af medarbejderne og danne rammerne om nye fællesskaber.

Regeringen og KL er enige om sammen at gentænke området og skabe bedre rammer for en værdig ældrepleje, der kræver ændringer i både den statslige og i den lokale regulering af området.

På den baggrund har regeringen igangsat et lovforberedende arbejde med et rådgivende panel og ekspertgrupper med repræsentanter fra KL, Ældre Sagen og FOA og andre relevante aktører, interessenter, forskere, medarbejdere, ledere med praksiserfaring fra sektoren og de ældre selv. Herudover har en række kommuner fået mulighed for at tilrettelægge ældreplejen på nye måder med de vidtgående frihedsgrader, der tilvejebringes i regi af velfærdsaftalerne. Regeringen vil med de forskellige input herfra fremsætte en ny ældrelov med fokus på klare værdier om værdighed, valgfrihed, selvbestemmelse og få regler og dokumentationskrav. Ambitionen er bl.a. at frigive tid for medarbejderne til omsorg for de ældre og bedre kvalitet i ældreplejen.

10. Sundhed

Kommunerne spiller en central rolle i sundhedsvæsenet og løfter en vigtig opgave på områder som forebyggelse, omstilling af behandling, så den bliver tættere på borgernes eget hjem, og at sikre sammenhæng og kvalitet i behandlingen af borgere.

Et sammenhængende, nært og stærkt sundhedsvæsen

Regeringen har d. 20. maj 2022 indgået en bred politisk aftale med størstedelen af Folketingets partier om en sundhedsreform, der løfter indsatsen i det nære sundhedsvæsen og gør sundhedsvæsenet mere sammenhængende og robust. Med aftalen er partierne enige om, at en styrket indsats for særligt ældre, mennesker med kroniske sygdomme og psykiske lidelser forudsætter en omstilling af sundhedsvæsenet med fokus på indsatser i det nære sundhedsvæsen, herunder almen praksis, så flere kan blive behandlet i eller tæt på hjemmet bl.a. gennem høj kvalitet og stærkere samarbejde på tværs af sundhedsvæsenet.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil i forlængelse af den politiske aftale indgå aftale om en fælles plan for udmøntning og implementering af den politiske aftale. Der påtænkes udmøntet 35 mio. kr. i 2022, 203 mio. kr. i 2023, 204 mio. kr. i 2024, 205 mio. kr. i 2025, stigende til 230 mio. kr. årligt fra 2029 og frem til kommunerne til bl.a. høj kvalitet og omstilling til det nære sundhedsvæsen. Desuden påtænkes rammerne for en pulje på 4 mia. kr. i perioden 2023-2028 til nærhospitaller udmøntet, inklusive en delramme på 500 mio. kr. vedr. it, teknologi og udstyr til hjemmebehandling og sammenhæng mellem sektorer.

Et element i sundhedsreformen er kvalitetspakker målrettet patientrettet forebyggelse for borgere med kroniske sygdomme og kommunale akutfunktioner. Der er enighed om, at de konkrete krav og anbefalinger i kvalitetspakkerne udformes af Sundhedsstyrelsen inden for de afsatte økonomiske rammer med inddragelse af kommuner og regioner. Parterne er enige om at følge op herpå ifm. de årlige økonomiforhandlinger.

For at understøtte et mere sammenhængende sundhedsvæsen på tværs af sektorer er regeringen og KL enige om at prioritere 40 mio. kr. i 2023 i kommunerne målrettet opstartsarbejdet i de nye sundhedsklynger. Det forudsættes, at den fornødne lovgivning etableres pr. 1. juli 2022.

Et samlet dobbeltdiagnosetilbud

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige om, at der er brug for at sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret behandling for mennesker, der har brug for behandling af både psykisk lidelse og misbrug (dobbeltdiagnose). Der er på den baggrund enighed om, at der fra 2024 skal påbegyndes en trinvis ibrugtagning af et regionalt forankret samlet dobbeltdiagnosetilbud for patienter, der har en psykisk lidelse, der kræver behandling i den regionale psykiatri. For nogle patienter vil det imidlertid være mere hensigtsmæssigt, at de fortsætter i et kommunalt misbrugstilbud. Den enkeltes behov vil blive vurderet i forbindelse med visitationen til dobbeltdiagnosetilbuddet i samarbejde med patienten.

Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen vil inden udgangen af 1. kvartal 2023 på baggrund af en bred inddragelse af eksperter, som bl.a. udpeges efter indstilling fra Danske Regioner og KL, udarbejde en faglig visitationsretningslinje, som skal indeholde en nærmere beskrivelse og afgrænsning af, hvilke patienter der bør omfattes af det nye tilbud, og som skal anvendes i forbindelse med den regionale visitation til tilbuddet. Det vil fortsat være kommunen, som skal visitere til kommunal misbrugsbehandling. Arbejdet følges af en følgegruppe med deltagelse af Danske Regioner, KL, Sundhedsministeriet, Social- og Ældreministeriet og Finansministeriet. Økonomioverførslen fra kommuner til regioner forbundet med opgaveomlægningen afklares, når visitationsretningslinjen er færdig, og der dermed er klarhed over målgruppen i det nye samlede dobbeltdiagnosetilbud.

11. Beskæftigelse

Den aktive beskæftigelsesindsats er et grundlæggende element i et godt og dynamisk arbejdsmarked. Derfor udvikles den aktive beskæftigelsesindsats i kommunerne også løbende med henblik på at sikre gode rammer for en effektiv indsats.

Den aktive beskæftigelsesindsats

Regeringen og KL besluttede i forbindelse med *Aftale om kommunernes økonomi for 2020* at igangsætte en analyse af udviklingen i sammensætningen af jobcentrenes målgrupper og udgifter hertil. Analysen er færdiggjort, og regeringen og KL er enige om frem mod ØA24, bl.a. med afsæt i analysens resultater, at drøfte erfaringer og udviklinger, som kan bidrage til læring på tværs af kommuner.

Regeringen og KL er enige om at beskæftigelsesindsatsen skal understøtte, at flest muligt borgere er en del af det arbejdende fællesskab. Det sikres bl.a. ved, at ressourcerne bruges, hvor de har størst effekt og kommer flest ledige til gavn. Parterne er enige om at fastholde en ambition om at mindske proceskravene i beskæftigelsesindsatsen.

Regeringen og KL noterer sig desuden, at Reformkommissionen har til hensigt at se på nogle af de komplekse udfordringer, som eksisterer på bl.a. beskæftigelsesområdet ift. det komplekse møde mellem borgeren og det offentlige mv.

Udbetaling Danmark

Regeringen og KL er enige om at samle op på den afsluttede erfaringsopsamling af Udbetaling Danmark. Parterne er enige om at inddrage Udbetaling Danmarks egen evaluering af myndighedskonstruktionen. Regeringen og KL er på den baggrund enige om, at der inden udgangen af 2022 skal være en drøftelse af styringsrelationerne med henblik på at se på mulighederne for en bedre styring af økonomien i Udbetaling Danmark.

12. Digitalisering

Danmark har siden årtusindeskiftet været igennem en digital omstilling af den offentlige service. Fælles løsninger som Borger.dk, Virk.dk, Sundhed.dk, Digital Post, NemID og nu MitID gør hverdagen nemmere for borgere og virksomheder, hjælper myndighederne med at yde en god offentlig service og danner et solidt grundlag for fremtidens digitale udvikling.

Med økonomiaftalerne for 2023 sætter regeringen, KL og Danske Regioner en ny fælles retning for digitaliseringen af Danmark i de kommende år og igangsætter tiltag, som skal høste gevinsterne af digitalisering og sikre den videre drift af vores fælles it-infrastruktur.

Ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi 2022-2025

Med en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at videreføre arbejdet med digitaliseringen af Danmark. Det er strategiens vision, at digitalisering bliver et centralt værktøj i indsatsen mod de store samfundsudfordringer, som Danmark står over for. Der igangsættes 28 konkrete initiativer, der skal understøtte en mere sammenhængende digital offentlig sektor for alle uanset digitale kompetencer, bidrage til at digitalisering kan afhjælpe manglen på arbejdskraft og til den grønne omstilling, og understøtte, at der samtidig etableres et stærkt digitalt fundament for den videre digitale udvikling – til gavn for den enkelte borger, medarbejderne, virksomheder og til gavn for samfundet som helhed.

Med bl.a. nye digitale samtykke- og fuldmagtsløsninger tager den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi de næste skridt i udviklingen af fælles løsninger, der skal gøre det lettere for borgere og pårørende at navigere i den digitale offentlige sektor. Derudover styrkes arbejdet med digital inklusion, ligesom dataunderstøttelsen af den grønne omstilling, herunder grundlaget for styrket cirkulær økonomi, prioriteres.

Endelig er parterne enige om at fortsætte arbejdet med at give den enkelte borger et bedre digitalt overblik over oplysninger, som det offentlige har om den pågældende.

Nye teknologiske løsninger til at understøtte manglen på arbejdskraft

Nye teknologiske løsninger som fx automatisering, kunstig intelligens og robotteknologi, implementeres i stadig større grad i den offentlige sektor, men der er et stort potentiale for at få endnu mere ud af de nye teknologiske løsninger.

Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om at igangsætte en 10-årsplan for ny teknologi og automatisering af den offentlige sektor, der skal bidrage til at afhjælpe den forventede mangel på arbejdskraft til bl.a. den borgernære velfærd. Parterne har som fælles ambition at frigøre ressourcer svarende til 10.000 årsværk over 10 år.

Regeringen afsætter en økonomisk ramme på 100 mio. kr. til at understøtte den digitale omstilling i stat, kommuner og regioner i perioden 2023-2025. Parterne er enige om, at kommuner og regioner, der modtager tilskud fra puljen, bidrager med egne midler svarende det tilskud de modtager. De prioriterede indsatser skal målrettes områder, hvor teknologien er moden.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at nedsætte et ekspertudvalg med inddragelse af faglige eksperter og forskningsmiljøer på området, som skal rådgive parterne i arbejdet med at udbrede teknologi i de udvalgte områder.

Et styrket fundament for fremtidens fællesoffentlige infrastruktur

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at sikre en stabil overgang til fremtidens fællesoffentlige digitale infrastruktur og styrke forvaltningen og fundamentet for de fællesoffentlige infrastrukturløsninger. Det indebærer en omkostning til projektindsatser, support og stabil drift på samlet set 86,5 mio. kr., heraf 34,6 mio. kr. til kommunerne og 17,3 mio. kr. til regionerne. Samarbejdet om den fællesoffentlige digitale infrastruktur vil herudover løbende kræve lokale investeringer af staten, kommunerne og regionerne.

Som led i forvaltningen af de fællesoffentlige digitale infrastrukturløsninger samt sundheds-it-infrastrukturen, er parterne enige om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal se på at øge transparensen samt se på de fremtidige rammer og incitamentter for finansieringsstrukturen.

Et sammenhængende sundhedsvæsen

Regeringen, KL og Danske Regioner er derudover enige om at videreføre arbejdet for den digitale omstilling af sundhedsvæsenet. Det skal ske ved at forlænge *Strategi for digital sundhed 2018 til 2022* til og med 2024 og inden for denne ramme igangsætte og implementere en række konkrete digitaliseringsprojekter.

Det gælder indsatser vedr. en national app-guide, bedre brug af data til kvalitetsudvikling, en styrket indsats for telemedicin, modernisering af meddelelser og sygdomsklassifikationer på tværs af sundhedsvæsenet samt arbejdet med *Et samlet Patientoverblik* og bedre digital adgang for forældre til børns data. Som en del af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi videreudvikles sundhedsjournalen og MinSundhed, så det bliver lettere for borgere, pårørende og sundhedspersonale at tilgå og få overblik over sundhedsoplysninger. Dertil er parterne enige om fortsat at styrke sundheds-it infrastruktur med 105,3 mio. kr. i 2023 og sundhed.dk med 115 mio. kr. i 2023.

Cybersikkerhed

I Danmark har vi et højt digitaliseret samfund på tværs af den offentlige sektor, virksomheder og forskningsmiljøer. Med vores høje grad af digitalisering følger også en sårbarhed over for ondsindede aktører, der forsøger at udnytte svaghederne i vores digitale infrastruktur. Regeringen og KL er i lyset af den sikkerhedspolitiske situation enige om, at der er behov for at styrke cybersikkerheden og sikre, at vores samfundskritiske funktioner er beskyttet. Parterne vil samtidig afdække mulighederne for at etablere samarbejde med ledende virksomheder og forskningsmiljøer herom, evt. i form af klyngesamarbejder.

13. Øvrige

Indvandring fra MENAP(T)-landene

Regeringen har udarbejdet en analyse af bl.a. tilstrømning, kriminalitet og beskæftigelse for indvandrere fra 24 lande i Mellemøsten og Nordafrika samt Tyrkiet (MENAP(T)-landene). Analysen viser bl.a., at indvandrere og efterkommere fra disse lande i gennemsnit indebærer en nettoudgift for de offentlige finanser i alle aldersgrupper.

Regeringen noterer sig derfor med tilfredshed, at antallet af flygtninge fra MENAP(T)-landene er på et lavt niveau sammenlignet med tidligere. Regeringens mål er, at det forbliver sådan. Derfor vil regeringen arbejde for over tid at begrænse indvandring af flygtninge og familiesammenførte fra MENAP(T)-landene, så længe der eksisterer markante integrationsudfordringer, bortset fra den indvandring, som følger af Danmarks internationale forpligtigelser og af ordningen om modtagelse af kvoteflygtninge.

Regeringen og KL er enige om, at der fortsat skal være et stærkt fokus på integrationsindsatsen, herunder især i forhold til kvinderne fra MENAP(T)-landene, og at der er behov for at fastholde den aktive indsats over for de indvandrere, der ikke er i beskæftigelse.

Den sociale investeringsfond

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at forlænge finansieringen af Den Sociale Investeringsfonds sekretariat til og med 2026.

Styrket ledelse i den offentlige sektor

Kompetente offentlige ledere er afgørende for opgaveløsningen og fastholdelsen af den offentlige sektor som en attraktiv arbejdsplads. Med bl.a. rekrutteringsudfordringer på tværs af den offentlige sektor, et ønske om mindre bureaukrati og mere faglighed, og med borgernes stigende forventninger til kvaliteten af velfærdsydelser, stilles der stadig større krav til ledere i kommuner, regioner og staten.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil i fællesskab fortsat udvikle og styrke ledelse i den offentlige sektor. Derfor er parterne enige om at videreføre de nationale brugertilfredshedsundersøgelser, udvikling af offentlig ledelse via fællesoffentlige ledelsesevalueringsværktøjer, motivationsundersøgelse af offentligt ansatte og den årlige ledelsesuge samt ledelsesambasadorskab. Der lægges op til kommunal medfinansiering af initiativerne på 4,6 mio. kr. i 2023, 3,3 mio. kr. i 2024, 4,7 mio. kr. i 2025 og 3,3 mio. kr. i 2026. Styregruppen bestående af Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, Finansministeriet, KL og Danske Regioner videreføres mhp. at aftale den nærmere udformning af initiativerne samt løbende at følge op på fremdrift i initiativerne.

Bilag 1. Viden om velfærd

Regeringen og KL er enige om, at der skal sikres brugbare, relevante og sammenlignelige data på det specialiserede socialområde på tværs af kommunerne. Dette forudsætter bl.a., at der er udviklet og implementeret fælleskommunale datastandarder. Parterne er derfor enige om målsætningerne i KL's fælleskommunale datastrategi og vigtigheden af at udvikle og udrolle fælles datastandarder, på en måde, der sikrer et ensartet og dækkende nationalt datagrundlag.

KL vil understøtte kommunal implementering og ibrugtagning af eksisterende fælles datastandarder samt en styrket datakultur og videndeling i kommunerne.

Boks 2

Initiativer målrettet viden om velfærd

Parterne er enige om, at kommunerne skal indberette, validere og godkende data på de væsentlige statistikker på det specialiserede socialområde i Danmarks Statistik, samt at det skal gøres ved at ensrette lokale registreringer, der anvendes i det nationale datagrundlag i dag. På det specialiserede voksnområde, hvor der er størst udfordringer med at etablere et nationalt datagrundlag, kunne 56 kommuner godkende alt data for det seneste år i 2020, hvilket steg til 77 kommuner i 2021, og parterne er enige om i fællesskab at understøtte, at denne udvikling skal fortsætte for at sikre nationale statistikdata for alle kommuner.

Parterne er enige om at drøfte nærmere, hvordan det på udvalgte statistikker på voksenområdet kan afprøves, om kvartalsmæssige godkendelsesprocesser og offentliggørelser af statistik kan sikre bedre og mere dækkende data.